

Major FRANCISZEK KOPROWSKI, ps. "Dąb", "Konar"

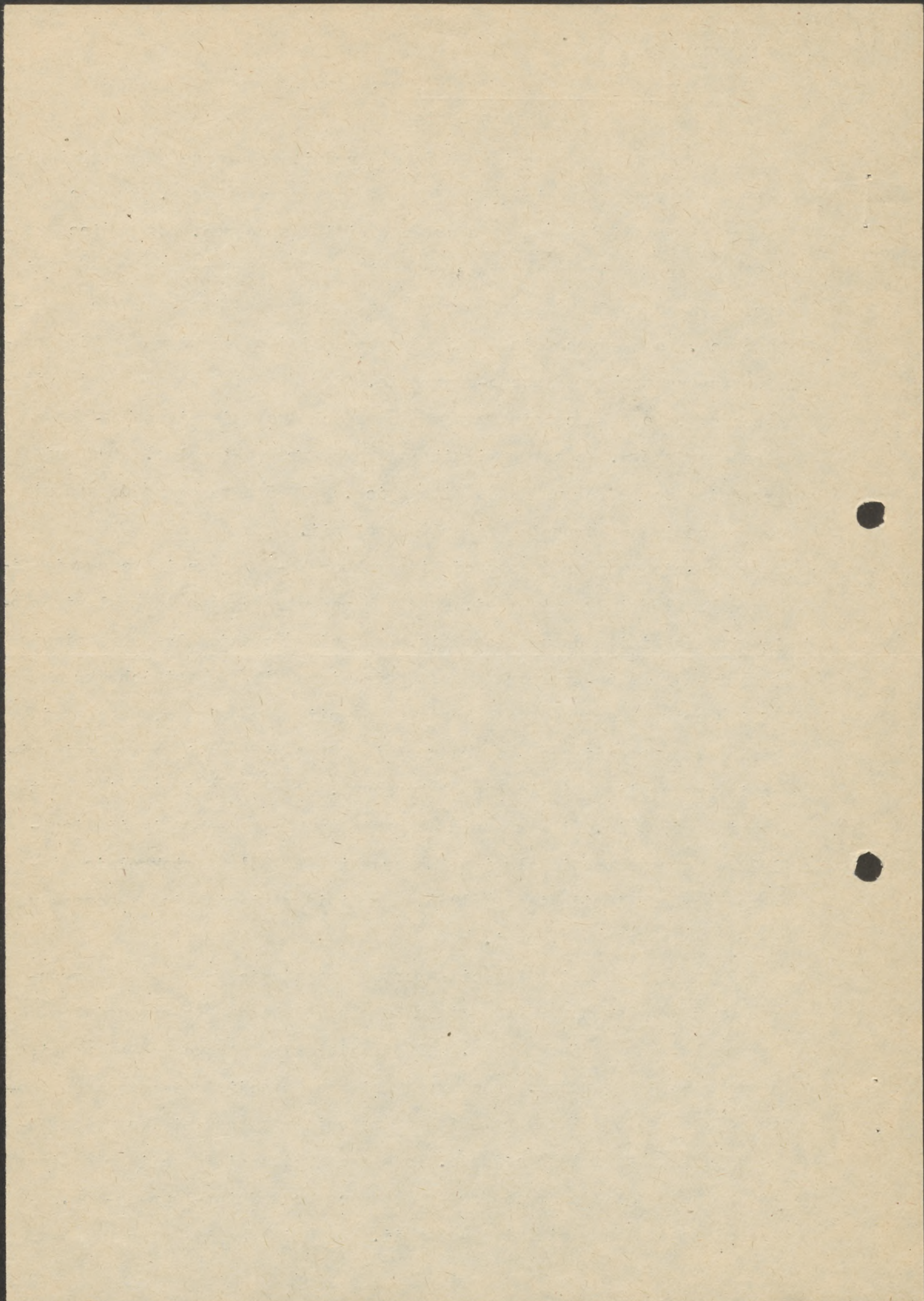
/ 1895 - 1966 /

Urodzony 11 października 1895 pod Brodnicą /Pomorze/ w rodzinie ko-
wala wiejskiego, właściciela małego gospodarstwa rolnego. Uczęszcza do
szkoły niemieckiej i pomaga ojcu w kuźni i gospodarce. Pod koniec grud-
nia 1918 organizuje małą grupę ochotników i przediera się przez linię
kordonową do Powstania Wielkopolskiego i bierze udział w walkach pow-
stańczych. Po zjednoczeniu Armii Wielkopolskiej z Wojskiem Polskim prze-
niesiony na tereny północno-wschodnie. Bierze udział w wyzwaniu Wile-
ńszczyzny. Po zakończeniu działań wojennych decyduje się na zawodową
służbę wojskową. Kończy w Wilnie wojskowe kursy maturalne. Otrzymuje
przydział do 10 Pułku Ułanów Litewskich. W 1925 awansowany do stopnia
podporucznika w Korpusie Oficerów Kawalerii.

Wykazuje duże predyspozycje instruktorsko-sportowe i wychowania fi-
zycznego młodzieży wojskowej. Kończy kurs metodyczny w Centralnej Szko-
le Gimnastyki i Sportu w Poznaniu. Uzyskuje profesjonalne uprawnienia
i nominację na instruktora a następnie kierownika wszystkich kursów
wfi i sportu w Centrum Wyszkozenia Kawalerii w Grudziądzu. W bogatej
karierze sportowej zdobywa trzykrotnie tytuł mistrza i parokrotnie wi-
cemistrza armii w pięcioboju nowoczesnym. Uzyskuje też wicemistrzostwo
armii w szpadzie. Kilkakrotnie startuje na Igrzyskach Olimpijskich -
1928 w reprezentacji Polski w Amsterdamie, w 1931 w Sztokholmie /ig-
rzyska przedolimpijskie/, w 1936 w Berlinie w pięcioboju nowoczesnym
oraz jako sędzie bokserski.

Równolegle z działalnością sportową podejmuje pracę w Ekspozytu-
rze nr 3 w Bydgoszczy II Oddziału Sztabu Głównego WP z przydziałem
personalnym na odcinek Opole. W 1939 wyjeżdża służbowo do Kopenhagi,
gdzie zastaje go wojna. Przedostaje się do Francji, skierowany do obo-
zu wojskowego oddziałów polskich w Coetquidan z przydziałem na dowód-
cę batalionu administracyjnego. Po klęsce wojennej Francji przediera
się ze swym batalionem do portu załadowczego w Saint-Jean-de-Luz.

Dalsza służba w Wielkiej Brytanii. Przydział do 14 Pułku Ułanów

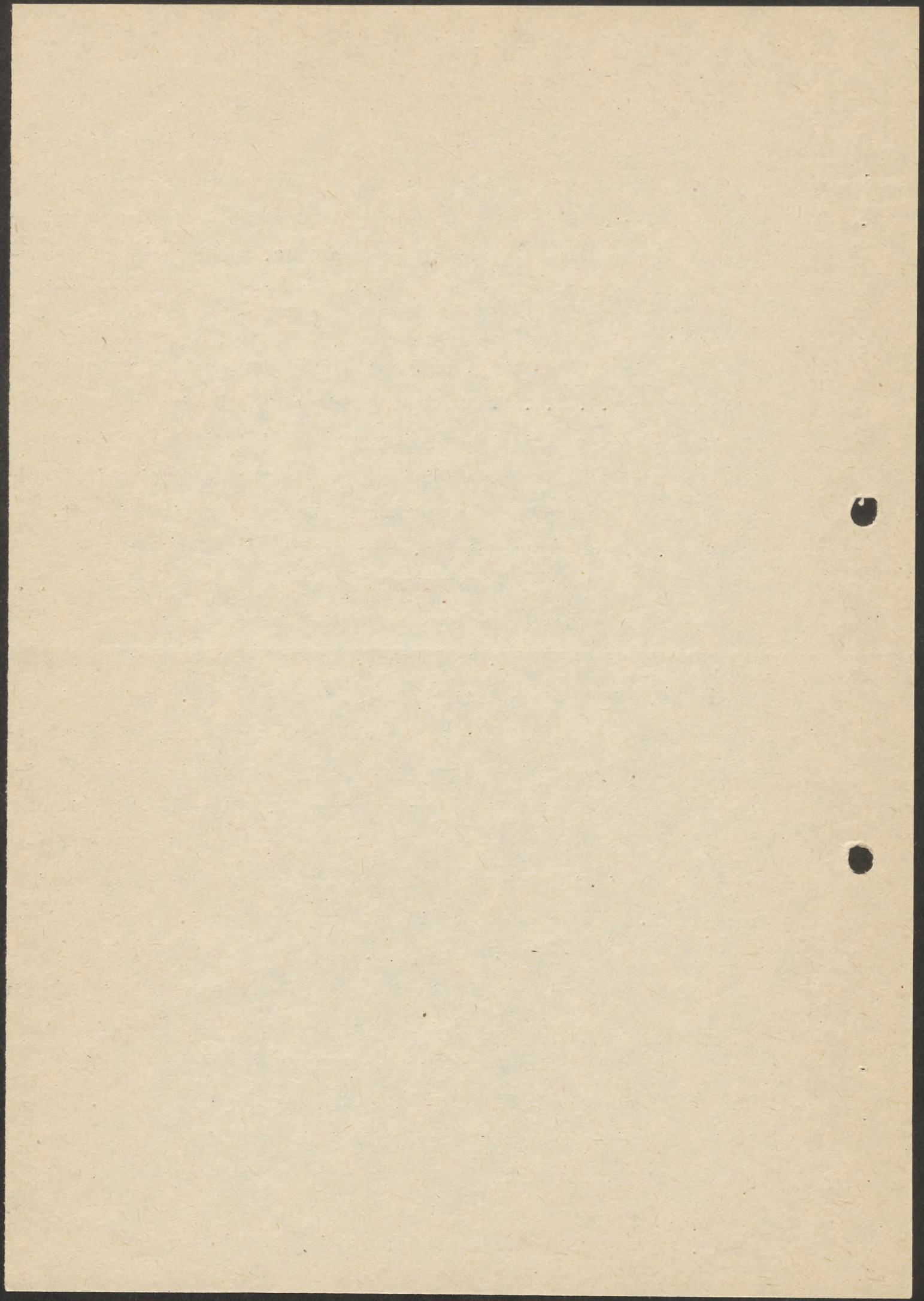

Jazłowieckich w składzie 10 Brygady Kawalerii Pancерnej. Następnie wykłada na kursach dla polskich komandosów w zakresie wywiadu i nauki chwytów. W listopadzie 1942 rozpoczyna w Glasgow kurs szkoleniowy dla "cichociemnych". Jako funkcyjny dowódca w Oddziale VI Sztabu Naczelnego Wodza zostaje zaprzysiężony 29 grudnia 1942. Do kraju zostaje zrzucony w nocy z 13/14 marca 1943 w okolicy Końskich jako dowódca grupy zrzutowej.

Melduje się w Warszawie u gen. "Grzegorza" Tadeusza Pełczyńskiego /szefa sztabu K.G. A.K. /. Otrzymuje nominację na szefa ekspozytury OIIWW72 w Wilnie z zasięgiem na Wileńszczyznę i kraje bałtyckie. Do Wilna przybywa jako Jan Zapolski i podejmuje pracę w niemieckim przedsiębiorstwie budowlanym "Haus Wohnung", podległym Organizacji Todt. Dzięki doskonałej znajomości jęz. niemieckiego wysyłany jest służbowo do Warszawy, co umożliwia mu bezpośrednie kontakty z szefem Referatu "Wschód" K.G.

Aresztowany 8 listopada 1943 w domku na Zwierzyńcu i przewieziony do gmachu gestapo przy ul. Mickiewicza. Z miejsca poddany ciężkiemu śledztwu, decyduje się na ucieczkę jako jedyną szansę. Na dziedzińcu więziennym wykorzystuje moment otwarcia bramy przy wjeździe ciężarowego samochodu. Znakomicie wysportowany, silnym uderzeniem unieszkodliwia chwilowo wartowników i rozpoczyna bieg ul. Ofiarną, Jasińskiego, na Górę Bouffałową, cmentarz niemiecki, prywatne posesje, Sierakowskiego, aż do Wilii, gdzie znalezionej łodzią przeprowia się na drugi brzeg rzeki. Cała trasa ucieczki pod ostrzałem pogoni. Udaje mu się dotrzeć na zapasowy punkt kontaktowy.

Po przesłuchaniach przez oficerów kontrwywiadu "Cecyliã" i złożeniu dokładnego raportu Komendantowi Okręgu, "Dąb" skierowany zostaje do 3 Brygady Partyzanckiej "Szczerbca" celem odbycia stażu leśnego. 19 marca 1944 obejmuje dowództwo powstałej z fuzji oddziałów por. "Tońki" i "Piotra" - 6 Brygady Dyspozycyjnej Komendanta Okręgu "Wiano". W przeciągu paru miesięcy Brygada pod dowództwem "Konara" staje się dobrze zorganizowaną, sprawną i zwartą jednostką w sile ponad 860 żołnierzy. Ma na koncie szereg udanych akcji bojowych.

W okresie przygotowawczym do operacji "Ostra Brama" 6 Brygada stanowi jednostkę samodzielną. W walkach o Wilno otrzymuje rozkazy bezpośrednio od "Wilka". Po zakończeniu walk "Konar" podstępnie wraz z innymi dowódcami AK uwięziony przez władze sowieckie w Boguszech, osadzony zostaje w więzieniu NKGB przy ul. Ofiarnej, gdzie spędza Boże Narodzenie. Udaje mu się w więzieniu skontaktować z gen. "Wilkiem". Następnie zostaje deportowany w głąb ZSRR. Pełni funkcję "starszego" w obozie oficerów AK w Griazowcu.

W 1948 powraca do kraju. Pracuje jako nauczyciel w szkołach podstawowych i liceach. W 1950 osiedla się w Warszawie, gdzie wiąże się z klubami i zrzeszeniami sportowymi. Pełni funkcję kapitana sportowego Rady Głównej Zrzeszenia Sportowego "Ogniwo", jest instruktorem i trenerem szermierki ZS "Kolejarz" oraz ośrodka CRZZ. Postępująca ciężka choroba eliminuje go z działalności instruktorsko-sportowej.

W ostatnim etapie swego życia osiada na małym gospodarstwie ogrodniczym w Żerzeniu. Umiera 2 czerwca 1966 w wyniku długotrwałej choroby nowotworowej. Pochowany na cmentarzu w Warszawie-Żerzeniu.

Odznaczenia : Krzyż Zasługi Wojsk Litwy Środkowej, Krzyż Srebrny Orderu Virtuti Militari, Krzyż Walecznych, Krzyż Partyzancki oraz liczne odznaki honorowe za pracę i działalność sportową.

Zródła :

- 1/ Opracowana relacja Otto Teodora Sawickiego /na podstawie wspólnej walki w 6 Brygadzie i kontaktów powojennych.
- 2/ Edmund Banasikowski, Na zew Ziemi Wileńskiej, Warszawa-Paryż 1990.
- 3/ Korab-Żebryk Roman, Operacja wileńska AK, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1985.
- 4/ WTK, Nr 14,15,16 z 1966.

Stanisław Krasucki
.....

/ Stanisław Krasucki /

.....